

gospodarskih razmerah slovenskega kmeta in o načinu, kako naj bi se mu pomagalo. In ušla mu je iz ust beseda kolektivizacija. S tem je hotel reči, naj se naredijo pri nas skupna kmečka posestva kot na Ruskem in kriza bo rešena. Na to sem rekel: Le pojdite na kmete in začnite o tem govoriti. Boste že videli, kaj vam bodo kmetje povedali. Ali je kaj govoril kje, mi ni znano.

Slepota! Kolektivizacija v Rusiji ni zboljšala gospodarskega položaja. Kolike so bile pa pri tem žrtve! Kmetje so se uklonili le živinski sili judovskega marksizma. Zdravnik dr. R. Trušnovič je vse to sam videl in piše o prvih dneh kolektivizacije (R. golos šte. 197 str. 3) takole: »Prve dni kolektivizacije smo opazili silni naval bolnikov v bolnišnice. Medicina je stala nenkrat med dvema ognjema. Na eni strani je iskalo ljudstvo pomoči zaradi olajšanja svoje usode, na drugi strani so zahtevale oblasti trdo in neusmiljeno ravnanje. Medjem bolnikov pri naših zdravnikih se je povišal od zakonitih 40 oseb v teku 5 in pol ure na 80, 100 in 120. Ljudje so se z vsemi močmi trudili dobiti potrdilo o bolezni, da bi opravičili svoje neželjenje zapisati se v kolhoze ali pa, da bi jim ne bilo treba iti na kolhozno delo. Prav posebno so želeli dobiti potrdilo o invalidnosti. Prišli so ljudje, ki so imeli po 20 let kilo, a so jo trpeli, zdaj pa so jih kolhozi prisilili, da so prišli na operacijo.«

In dalje piše dr. Trušnovič (R. golos šte. 198 str. 2): »Leta 1932 je pokazala statistika, da je mnogo ljudi umrlo, ker niso prišli o pravi času v bolnišnico, ali sploh niso prišli. Skoraj vsak bolnik iz daljnih krajev se je pritoževal nad nečloveškim ravnanjem načelnikov. Načelniki kolhozov niso hoteli dati konj za prevoz bolnikov v bolnišnice. »Pusti, naj izdihne, konj ne dam«, so govorili. Posebno mi je ostal v spominu 20letni kmečki mladenič, ki je

pet dni ležal doma z okuženo rano. Ko so ga pripeljali v bolnišnico, so mu morali odrezati nogo. O, kako je on prosil predsednika kolhoza, a konj ni hotel dati.

Zdravniki so večkrat govorili o tem in pošiljali resolucije oblasti, a vse z ničnim uspehom. Predsedniki kolhozov so mi govorili: »Veste, g. doktor, mi postajamo vprav zveri. Vsak dan prihaja k nam nekaj načelnikov in vsak izmed njih grozi: Če ne izpolniš načrta, te oddamo sodišču! Vsak dan prejemamo pisma, ukaze in naredbe, in sicer vse z grožnjami. Pomislite, vse se konča z grožnjo: Za neizpolnjenje načrta te oddamo sodišču, očitajo vse mogoče, izključiti nas hočejo iz stranke. Eden se je pa določno izrazil: Ne maramo bolnikov, načrt se mora izpolniti, ali pa naj gre duša ven! Tako smo postali iz napol-zveri prave zveri...«

Nazadnje so sovjeti pritisnili zdravnike v boj proti kulakom (večjim kmetom). Rekli so: Vi zdravniki ste nevtralni. Vi pomagajte kulakom baš tako kot delavcem in kolhoznikom. Očitati so zdravnikom, da se ne morejo osvo-

boditi »buržujskih« predsodkov in so jim dali nalogo, tako postopati, da bo tudi pri zdravniški pomoči kulak čutil, da je sovražnik oblasti.

Tako so sovjeti pri ustanovitvi kolhozov vpregli tudi zdravnike v svoj voz. Postreči so morali v prvi vrsti tistim, kateri so bili oblasti po volji, kulakom in drugim pa samo na pol in s slabejšimi zdravili.

To je poročilo od zdravniške strani. Koliko stotisoč ruskih kmetov in družin pa je moralo iti na sever in v Sibirijo na prisilno delo, ker se niso hoteli vpisati v kolhoze?! Kubanski kazaki so radi tega skoraj izginiti! Toliko žrtev so požrli kolhozi, kljub temu pa manjka v Rusiji kruha. Po naj-novejših poročilih se ljudje pred pekarnami še vedno nastavljajo v vrste. Kolhozi ne uspevajo. Na zadnjem kongresu kolektivnih gospodarstev je izjavil komisar Jakovljev, da pri kolhozih primanjkuje strokovnih kmetov, da ljudje ne poznajo odgovornosti ter discipline. Če sovjetski poglavar to že sam priznava, mora biti res žalostno. Zdaj naj pa še kdo misli na kolhoze med — slovenskimi kmeti! A.

DRUŠTVENE VESTI

Fantom vojakom.

Sprejmite tudi od mene nekaj prijaznih besed in nasvetov! Pred vsem vas prosim, fantje: Bodite vedno in povsod poštene, dostojni in plemeniti; ne pozabite nikoli, da ste Slovenci in katoličani; bodite vedno ne prevzetni, pač pa ponosni fantje, zavedajoč se, da ste up in nada našega naroda in njegove bodočnosti. Izogibljite se slabe družbe, ki je je povsod več kot preveč! Napram ženskemu spolu se vedite dostojno, kakor pravi vitezi; izgubljenih žensk pa se izogibljite, če nočete propasti ne le

duševno, temveč tudi telesno. Prosim vas tudi, ne posnemajte slabih navad kletve in psovke. Sprejmite rajši to, kar tamkaj najdete dobrega in lepega. Pokažite južnim bratom, da ste sinovi enega najbolj kulturnih slovanskih narodov. Pokažite jim s svojim vedenjem, da pripadate zeleni in cvetoči, obilno žlahtnega sadu obetajoči veji mogočnega slovanskega debla. Če se boste ravnali po teh nasvetih, si boste pridobili ljubezen in spoštovanje povsod in po vas si bo pridobil ljubezen in spoštovanje ves slovenski narod. Naša domovina pa bo na vas, fantje dragi, lahko res ponosna in vesela takih sinov. Bog z vami fantj., pa srečno se vrnite!

Joško iz Slovenskih goric.

*

in po kolovozih ter po vinogradih navzdol, samo da bi se skrili pred puško.

Izmed tolikerih bežečih je imel edini Sromljan Martin Petan toliko poguma, da je hotel na smrt zadetega Vinka dvigniti ter ga zavleči v kako hišo, da ne bi izkrvavel. Ker ni poslušnil povelja poveljnika žandarske ekspedicije, naj pusti ustreljenega, kjer je obležal, sta zadeli tudi njega dve krogli. Zgrudil se je na Vinka ter izdahnul na že mrtvem voditelju zadnjih kmečkih puntarjev!

Žandarji so stražili ustreljena, dokler ni prišla drugo predpoldne sodna komisija. Trupla so na naglo raztelesili in pokopali obe žrtvi pod zaščito bajonetov in ob prisotnosti le najozjega sorodstva.

Razkuževalna komisija se ni usidrala na Sromljah, čeravno so jo uvedli s prelitjem krvi — žandarji.

Sploh ni videl nikdo več od onega krvavega dne na Sromljah ušivcev. Kdaj so se razšli, zakaj so se razlezli ter zginili iz podnjih krajev, že tedaj ni vedel nikdo natančno pojasniti.

Isti dan, ko se je podal en del razkuževalcev v Sromlje, je šel drugi del pod vodstvom Ivana Ver-

stovšeka proti Kapelam v Lahov vinograd blizu podružnice Sv. Urha v pišečki župniji. Ravno so mislili pričeti z izsekavanjem in vbrizgavanjem hudičevega olja, že se je pojavilo devet mož. Oboroženi so bili z okovanimi palicami in z noži za sarami škornjev.

Zapovedali so: »Pustite vinograd in pojdite domov, sicer si pripišete posledice sami sebi!«

Komisija se je odstranila iz vinograda in sedla zunaj na trato. Šele po umiku ušivcev so odšli tudi puntarski patrulerji.

Razkuževalci so ležali mirno v senci od zjutraj do tretje ure popoldne, ko je prišel Verstovšek s tremi orožniki iz Bizeljskega.

Puntarji so prišli tudi opoldne nadzirat, če komisija miruje ali ne. Ker niso delali, so se obrnili ter odšli.

Člani komisije so ležali v takem strahu pred obračunom neznancev, da se niso upali niti po vodo, da bi si pogasili žejo.

Dalje sledi.

Neslišno letalo.

Londonski list »Daily Mail« je poročal, da so nemški inženjerji napravili letalo, ki leti po zraku brez hrupa. V Nemčiji delajo poskuse s tem letalom vsak dan v bližini Kottbusa, toda te poskuse krijejo s tem, da spremlja neslišni aparat pri vsakem dvigu v zrak še drugi aeroplan. V Kottbusu imajo tudi veliki podzemski hangar za aeroplan, o katerem je inozemstvu še malo znano.

Zaušnice v srednjem veku.

Če so hoteli v srednjem veku, da bi si navzoči dobro zapomnili, kar so čuli ob priliki važnega predavanja, so delili zaušnice.

Širite „Slov. gospodarja“!

Hoče pri Mariboru. Zanemanje za evharistični kongres tudi pri nas raste. Pevci se že dalje časa skrbno vadijo za skupni nastop na kongresu. V nedeljo dne 19. t. m. pa bo imel korni vikar g. Juranovič v dvorani našega prosvetnega društva popoldne po večernih predavanjih o evharističnih kongresih s sklopljenimi slikami. Vstopnina je prosta; pobirajo se samo prostovoljni prispevki za kritje stroškov. Pridite v obilnem številu!

Ljutomer. Ljutomersko pevsko okrožje je prelozilo svojo, v našem listu dne 8. maja objavljeno pevsko prireditev za 14 dni pozneje in sicer se bo ista vršila na sledečih krajih:

v Ljutomeru dne 2. junija t. l., dne 10. junija v Gornji Radgoni, dne 16. junija pri Sv. Jurju ob Ščavnici in dne 23. junija v Križovcih pri Ljutomeru. Ker je prireditev prva te vrste na Murskem polju, se pričakuje mnogoštevilna udeležba od strani domačev, kakor tudi okoličanov!

Vojnik. Koncem meseca junija se bo vršil za celo našo državo v Ljubljani II. evharistični kongres. Ne zadostuje pa, da se istega samo udeležimo, ampak se moramo na njega tudi duhovno pripravljati. Kot duhovno pripravo za evharistični kongres bomo imeli mi fantje cele novocerkovške dekanije svoj fan-

tovski praznik, katerega bomo obhajali letos na binkoštni ponedeljek pri sv. Tomažu v Vojniku. Natančen spored tega praznika objavimo v kratkem. Fantje, pripravljajte se, da dostojno počastimo Jezusa Kristusa v presy, hostiji!

St. Janž pri Velenju. V nedeljo dne 19. maja, ob treh popoldne, se ponovi v Slomšekovi dvorani pevski koncert 17 umetnih in narodnih pesmi. Vstopnina znižana. Prijatelji lepe slovenske pesmi, pridite od blizu in daleč, da ob njih pozabite za hip bridkosti in skrbí današnje in uživajte z nami plazenito duhovno veselje. Na gotovo svidenje!

Odprta noč in dan so groba vrata

Ojsirica nad Dravogradom. Na velikonocni torek dne 23. aprila zjutraj je za vedno zatisnila svoje trudne oči prevžitkarica Elizabeta Očko v 85. letu svoje starosti. Ves čas življenja globoko verna, je tudi pred smrtno lepo zgledno prejela sv. zakramente. Pogreb se je vršil dne 25. aprila dopoldan. Ob odprtem grobu se je poslovil od rajne s prisrčnimi besedami domači g. župnik. Rajna je bila zelo spoštovana in vsem dobra mati. Draga mati, chraniti Te hočemo v hvaležnem spominu navekomaj, žeteč Tvoji duši blaženi raj!

Limbuš pri Mariboru. Med tistimi mnogimi, ki so v mesecih marcu in aprilu t. l. v limbuški fari zapustili to solzno dolino, je bil tudi pokojni gospod Karel Bankman, vpočkjen železniški čuvaj in posestnik v Limbušu. Nihče, najmanj pa domači, ni pričakoval, da bo nebeški Oče njega, ki je bil sicer bolchen in v visoki starosti, tako nenadoma poklical iz tega sveta na drugi boljši svet. V 78. letu njegovega življenja ga je dne 4. aprila nepričakovano zajela bleda smrt. Blagi pokojnik se je narodil dne 9. oktobra 1857 v Spitalu na Semeringu v Avstriji. Ko je vstopil v železniško službo, je najprej praktičiral na postaji Bistrica pri Limbušu, nato je bil nastavljen kot železniški čuvaj v St. Lovrencu v Dravski dolini, a odtod je prišel kot tak na čuvajnico v Laznici pri Limbušu, kjer je nepretrgoma služboval do svoje vpočkjitve. Vsega skupaj je služil 33 let v železniški službi. Nepozabni rajni je bil vzor dobrega in skrbnega očeta svoji obilni družini ter pravega krščanskega moža, v katerem duhu je tudi vzgojil ob strani svoje še živeče vzorne krščanske žene vse svoje otroke, kar je ob odprtem grobu kaj lepo povdarjal domači g. župnik Andrej Bračič. Na njegovi poslednji poti na Limbuško pokopališče ga je po končanih obredih v cerkvi spremila ogromna množica ljudstva, osobito njegovih stanovskih tovarišev, kar vse priča, kako spoštovan in priljubljen je bil blagi pokojnik. Naj mu dohri nebeški Oče da večni mir in pokoj in večna luč naj mu svetli!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Pred kratkim smo položili k počitku najstarejšega farana, posestnika Valentina Purgaja v starosti 90 let. Bil je dobra duša vsem domačinom ter daleč na okrog sosedom. Pogreb je pokazal, da je bil rajni obče priljubljen. Zahvala gre domačemu cerkvenemu pevskemu društvu za žalostinke ter g. župniku za njegov ganljivi poslovilni govor, v katerem se je spomnil na njegovo zlato poroko, ki jo je rajni obhajal. Naj mu bo domača zemljica lahka!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Gospod, tukaj te pi, tukaj žgi, le v večnosti prizanesi; ta izrek je do konca zvesto izpolnjeval naš dobri sosed Janez Sekol, kateri je bil priklenjen na bolniško posteljo skoro sedem let. Bil je nad 25 let v isti viničariji na Kušerniku, torej lep primer dobrega in zvestega delavca. Njegov pogreb je pokazal, da smo ga vsi ljubili. Priporočamo vsem znancem in sorodnikom rajnega, 78 let starega očeta v blag spomin!

Sv. Jurij v Slov. goricah. Umrl je dne 7. t. m. 86 let stari Korošec Peter, bivši kniet na Malni. Zadnja leta njegove onemoglosti so bila zanj takorekoč stopinje proti večnosti, kajti rožni venec in »Slovenski gospodar« sta mu bila zvesta prijateljca. V dolžnost si štejemo, da se ga spomnimo v teh skromnih vrsticah. Naj počiva v miru!

Fram. Huda nesreča je zadela dne 1. maja Kamšekovo družino. Gospodinja je na skednju po lestvi tako nesrečno padla, da si je zlomila hrbtenico in so jo morali prepeljati v Maribor v bolnico, kjer je dne 6. t. m. takoj po operaciji umrla. Za pokojno Otilijo, šele 51 let staro, žalujejo poleg sorodnikov še mnogi drugi, ki jim je rajna bila dobrotnica in ki so jo zelo spoštovali radi njenega blagega in mirnega značaja. Bila je uljudna in skrbna gospodinja in vzgledna v 3. redu. Pogreba, ki ga je vodil g. Ivan Greif, prosti ptujski, se je udeležilo veliko ljudstva. Naj počiva v miru, njenemu g. bratu, ravnatelju v Kranju, in prizadeji družini, ki ji je ravno pred letom dni umrl oče, pred pol letom pa teta Otilija, naše iskreno sožalje! — V mariborski bolnici je umrl v začetku maja tudi Jernej Bedenik iz Kopivnika in na Pohorju Julijana Turner, po domače Bezovnik. — Že dalje časa je bolehalo gđ. učiteljica Angela Valentič, ki je 7 let neumorno delovala na framski šoli, dokler je neozdravljiva bolezen ni prisilila, da je prosila za dopust. Iskrala je zdravja v Zagrebu bilo je boljše, a le za kratek čas. Eno želja se ji je vendar izpolnila, da je smela nazaj v solnčno Istro, kjer je v rojstnem kraju v Dekanih, dobro pripravljena na večnost, umrla dne 21. aprila. Počivaj v miru poleg ljubljene mame, Bog Ti poplačaj vsi trud in bolečine!

Lešnica pri Veliki Nedelji. Umrl je dne 7. maja po kratki in zelo mučni bolezni, spreviden s sv. zakramenti, skrben oče krojač Miha Veselko. Doživel je častljivo starost 87 let. Bil je dobričina stare korenine, versko jekleneega značaja, kakoršnih je danes zelo malo. Desetletja je bil naročnik »Slovenskega gospodarja«; v njegovo hišo sta zahajala kar dva izvoda. Svoje štiri otroke, kateri so že vsi pre-

skrbljeni, je vzgojil v strogo krščanskem duhu: ena hčerka je omožena na domu; eden sin živi v Zagrebu, eden sin in hčerka pa na Dunaju. Vsi ga bomo težko pogrešali. Ohranimo ga v blagem spominu!

Nazarje. Veličasten pogreb je imela dne 7. maja odlična tretjerednica Jezernikova Nežika iz Dobrovelj. Rada je prihajala v samostansko cerkev tudi med tednom, čeravno je daleč poldrugo uro in po slabem potu. Naj v miru počiva!

Pišecce. Umrla je pred kratkim gđc. Umek Marija s Pišembrega, vesira preč. g. monsignora Umeka Pišecca, kanonika, dekana in župnika v Mariboru. Imela je veličasten pogreb. Vodil ga je sam preč. gospod brat. Bodi ji zemljica lahka! Preostalim naše iskreno sožalje!

Turški vrh pri Zavrču. Preminula je dne 6. maja v visoki starosti 81 let dobro znana in spoštovana mamica Liza Mikec, po domače Mojstrovka, posestnica v Turškem vrhu. Pokojna je vzgojila šestero otrok v pravem krščanskem duhu in na podlagi naukov zlate mamice so si sami za v bodoče dobro pomagali vsak v svojem gospodarstvu. Sin Miha živi v Mariboru kot pekovski mojster; Franc je dobro stoječi trgovec in gostilničar v Slovenjgradcu; Peter živi v Nemčiji na Saksonskem; Anton je padel na soški fronti; hčerki Jozefa in Ana kot izborni cerkveni pevki živita na domu in sta bili glavna opora mamičji v zadnjih dneh. Bolehala je celo zimo in boguvdano prenašala težko bolezen. Naj v miru počiva!

Moderni Ikaros.

Starogrška pripovedka pripoveduje, kako si je napravil Ikaros peruti in je skušal letati. Ko se je približal v polletu preveč solncu, se je raztopil vosk, s katerim so bile zlepljene njegove peruti in je padel na zemljo.

Pred kratkem je poročalo časopisje o modernem Ikaru, ki je posnemal ptičji let v Dayton Beach. Padalni skakalec Clem Sohn si je napravil peruti na rokah ter nogah in s tako opremo je skočil iz letala, in sicer iz višine 4000 m vpricho strokovnjakov in zastopnikov oblasti. Po odskoku je padel 22-letni Sohn s sklopljenimi peruti 600 m globoko; nato je pa raztegnil roke ter s tem peruti in takoj je zavrl padec. Človeška ptica je plavala nekaj časa poševno po zraku, nato mu je očitno